

La Comédiathèque

Karantin

Jean-Pierre Martinez

comediathèque.net

**Tekst ove drame dostupan je za besplatno čitanje.
Međutim, za svako javno izvođenje, bilo da ga izvede profesionalne ili
amaterske trupe, neophodna je autorizacija autora.
Da biste stupili u kontakt sa Jean-Pierreom Martinezom i zatražili dozvolu za
izvođenje jednog od njegovih dela:**

<https://comediatheque.net/>
<https://jeanpierremartinez.net/>

Karantin

Jean-Pierre Martinez

Četiri osobe koje se međusobno ne poznaju, nehotice se zatiču u karantinu u napuštenom pozorištu. Iza zamišljenog staklenog zida, ljudi (publika) ih posmatraju. Navodni bolesnici se pitaju: kojim su virusom mogli biti zaraženi? Šta im tačno pretilo? Kada i kako će sve ovo završiti? Postepeno postaje jasno da se ova izolovana situacija odvija u bliskoj budućnosti u kojoj Big Brother vlada svim, i da razlog za ovaj karantin možda nije strogo medicinske prirode.

Likovi:

Dom

Pat

Max

Sam/Kim

Pol likova je neodređen, a uniseks, čak uniformisan izgled biće zajednička odlika svih. Glumci će moći menjati uloge tokom predstave, pri čemu će svaki lik biti simbolizovan kostimom (bolničke bluže u plavoj, roze ili zelenoj boji, bela bluza medicinskog osoblja, crno Mao odelo). U ovoj verziji, Dom i Max biće muškarci, a Pat i Sam/Kim žene.

Čin 1

Scena može ostati prazna osim jedne ili dve stolice. Dom ulazi nesigurnim korakom. Na sebi nosi bolničku haljinu (plavu, ružičastu ili zelenu), kakve pacijenti obično nose u bolnicama. Pogleda oko sebe sa zbunjenim izrazom lica, a zatim, sa zaprepašćenjem, primeti prisustvo publike i priđe bliže, posmatrajući ih sa zabrinutim izrazom. Pat, obučena isto kao on, ulazi iza njega.

Pat – Dobar dan.

Iznenada, Dom poskoči, okrene se i ugleda Pat.

Dom – Uplašili ste me...

Pat – Izvinite... Dakle, i vi ste...?

Dom – Da...

Nastupi trenutak nelagodnosti.

Pat – Već smo se sreli, zar ne?

Dom – Mislim da smo bili u istom vagonu.

Pat – Vagon 13, zar ne? Ne znam da li to ima neke veze...

Dom – Veze? Mislite zbog broja 13?

Pat – Mislim... zbog toga što smo oboje ovde! Pošto smo bili u istom vagonu...

Dom – Ne znam. Iskreno, uopšte ne znam zašto smo ovde.

Pat – Ni ja. Ništa mi nije jasno. Kad sam izašla iz voza, dva agenta su mi rekli da pođem s njima...

Dom – Jeste li sigurni da su to bili policajci?

Pat – Mislim da jesu... Nosili su maske. Mislim, ne maske... Već one, kao u bolnicama, znate? Stavili su me u ambulantna kola i...

Dom – Ambulantna kola? Jeste li sigurni? Jer ako su to bili policajci...

Pat – Pa... možda je to bio kombi.

Dom – Medicinski policijski kombi.

Pat – Da, to... Dovedi su me ovde i... rekli mi da čekam. A vama?

Dom – I meni isto... Dakle, ni vama ništa nisu rekli.

Pat – Samo su mi rekli da čekam.

Dom – I... ništa drugo niste čuli?

Pat – Ne... (*Kratka pauza.*) Mislim da je neko pomenuo reč „karantin“.

Dom – Stvarno...?

Pat – Jeste li i vi to čuli?

Dom – Ne baš...

Pat – Ali to je najverovatnije, zar ne?

Dom – Karantin, da... Šta bi drugo moglo biti?

Pat – To bi objasnilo maske.

Dom – Da... A sada, šta ćemo?

Pat – Čekamo... Tako su nam rekli, zar ne? Rekli su nam da čekamo.

Kratka pauza.

Dom – Karantin... Ako stvarno traje četrdeset dana... Nadam se da će nam pre toga nešto objasniti.

Pat – Kaže se „karantin“, ali... ne mora da znači da traje toliko dugo. Zavisi od bolesti.

Dom – Mislite da je u pitanju neka bolest?

Pat – Šta drugo? Ako su nas stavili u karantin...

Dom – Da... Mora da je neki virus.

Pat – Vrlo zarazan, pretpostavljam.

Dom – Da... verovatno.

Pat – Ja nemam nikakve simptome. A vi?

Dom – Ni ja.

Pat – Mada... To ne znači da nismo zaraženi. Zavisi od inkubacije.

Dom – Jeste li vi lekar?

Pat – Administrator.

Dom – Administrator?

Pat – Nekada su to zvali informatičar, mislim.

Dom – Aha... Dakle, viruse poznajete...

Pat – Više ih poznajem jer imam troje dece... A vi?

Dom – Nemam dece.

Pat – Ne, mislim... Vi takođe niste lekar?

Dom – Ja sam predavač.

Pat – Predavač...

Dom – Nekada su to zvali profesor, mislim. Sutra će možda reći... dreser.

Pat – Razumem...

Dom – Stvarno? I šta to razumete?

Pat – Ne, mislim... Vi znate još manje od mene o virusima...

Kratka pauza.

Dom – I dakle, inkubacija zavisi od virusa?

Pat – Tačno... Nekada se prvi simptomi jave posle nedelju dana. Nekada ranije, nekada kasnije.

Dom – Delujete mi kao da se dosta razumete u širenje epidemija... za nekoga ko nije lekar.

Pat – Rekla sam vam, imam troje dece. Kad se jedno razboli, retko kada prođe da i ostalo dvoje ne obole za par dana.

Dom – Ali mi nismo bolesni!

Pat – Možda smo zarazni i pre nego što se simptomi pojave.

Dom – Da... Ako stvarno nosimo virus.

Pat – Zato verovatno i jesmo u karantinu... Ali, sigurno će nam sve objasniti.

Dom – Da, sigurno...

Max ulazi, obučen kao i oni.

Dom – Ah... Što nas je više...

Pat – Što nas je više...?

Dom – To je jedan stari izraz... Što nas je više... Ma, ništa...

Pat – Gospodin nam možda može reći nešto više.

Max, vidno zbunjen, prilazi publici.

Dom – Ne bih se kladio u to. Ne izgleda baš prisebno.

Pat – Dobar dan.

Max – Ah, dobar dan... Ja... Ja sam tek stigao...

Dom – Kako znate da smo i mi tek stigli?

Max – Molim...?

Dom – Rekli ste: „I ja sam tek stigao.“ Kako znate da smo mi tek stigli? Možda smo ovde već nedeljama...

Max – Vi ste ovde već nekoliko nedelja?

Pat – Tek smo stigli.

Max – Ah... Kao i ja onda... Pa to sam i rekao.

Pat – Da...

Max – I... znate li zašto smo ovde?

Dom – Računali smo malo na vas da nam to kažete...

Max – Ne znam... Pokupili su me čim sam izašao iz voza, bez ikakvog objašnjenja. A ja stvarno imam pametnija posla.

Pat – I ja... Moja tri deteta me čekaju kod kuće. Da ne pominjem mog muža. A vi?

Max – Nisam oženjen. Samo sam skoknuo na jug da posetim majku u bolnici.

Dom – I ona je bolesna?

Max – Slomila je kuk.

Pat – Pa bar to nije zarazno...

Max – Da, ali ko će meni platiti? Imam dva gradilišta koja moram završiti do kraja nedelje...

Pat – Možda ćemo dobiti neku odštetu. Vi ste zanatlija?

Max – Vodoinstalater.

Dom – A zamisli ironije... Kad ti treba vodoinstalater, nikad ga nema!

Max – Molim?

Dom – Ma, ništa...

Pat – Vodoinstalater... Sećam se te reči, ali više ne znam tačno šta znači.

Dom – Sada se kaže „popravljač“.

Pat – Ah, da...

Dom – Gospodin je specijalizovani popravljač. Popravlja cevi, kanalizaciju, slavine... Vodoinstalater, kako se nekada govorilo.

Max – Tako je.

Dom – Dakle, ni vi ne znate zašto su nas zatvorili ovde?

Pat – Mislite da su nas zatvorili?

Dom – Zatvoreni ili ne, ako smo u karantinu, to znači da ne smemo da izađemo, zar ne?

Max – Dakle, vi mislite da smo u karantinu?

Dom – Prema gospođi ovde, koja je velika stručnjakinja, nosioci smo virusa i zarazni smo. Zato su nas izolovali.

Max – Virus? Kakav virus?

Pat – Ko zna... Verovatno neki novi virus. Da je poznat, već bi postojao vakcina, pa nas ne bi stavljali u karantin.

Max – Dobro... Ali zašto baš mi? Zna li?

Pat – Verovatno smo bili u kontaktu s nekim zaraženim, a da to nismo ni znali... Rekli ste da ste bili kod majke u bolnici?

Max – Zbog preloma!

Pat – Da... Ali bolnice su pune virusa, zar ne? To je opštepoznato...

Max – Sad je to moja krivica, jel'?

Dom – Smirite se, prijatelju. Niko vam ništa ne prebacuje.

Pat – I ako ćemo biti zatvoreni ovde nedeljama, bolje nam je da ostanemo solidarni.

Max – Mislite da će nas držati ovde nedeljama?

Pat – Ne znamo. Za sada ne znamo ništa.

Kratka pauza.

Max – A vi, kako ste?

Pat – Dobro sam... Radije bih bila kod kuće, sa mužem i decom, ali dobro...

Max – Ma, to nije bitno. Mislim... Da li osećate da ste bolesni?

Pat (*uvređeno*) – Zasad ne.

Max – A vi?

Dom – Dobro sam. Ali... hvala što brinete o mom zdravlju.

Max – Ni ja... U savršenoj sam formi.

Dom – Odlično, odlično... Drago nam je zbog vas...

Max ponovo pogleda oko sebe.

Max – Zna li gde smo tačno?

Dom – Ne... Iz onog mrtvačkog kombija koji nas je doveo ovde, nismo ništa videli. Zavesu su bile spuštene.

Max – Mrtvački kombi? Jeste li sigurni?

Dom – Jesam li to rekao? Ne, hteo sam reći sanitet, naravno.

Pat – Vozili smo se jedva petnaest minuta. Ne možemo biti daleko od stanice...

Max – Da... ali ovo nije bolnica.

Pat – Ne... Ali za sada nismo ni bolesni.

Max – Čudno je... Šta je ovo mesto...? *(Kreće da osmotri scenu, a njegovo lice se ukoči kada ugleda publiku.)* A oni tamo, ko su oni?

Pat – Oni tamo? Ko?

Max *(pokazujući ka publici)* – Oni!

Pat priđe bliže i zaškilji.

Pat – Ništa ne vidim... S tim svetlima... Sijalice su previše jake...

Max – Tamo! Svi ti ljudi koji nas gledaju!

Pat *(ugledavši publiku)* – Ne... Ali šta je ovo...? *(Obraća se Domu.)* Jeste li ih videli?

Dom – Da... To je prva stvar koju sam primetio kad sam ušao.

Pat – Mogli ste nam reći!

Dom – Šta?

Pat – Da nas posmatraju! Da nas slušaju!

Dom – Nije mi palo na pamet... Šta bi to promenilo? Nismo ništa loše uradili, zar ne? I nismo ništa loše rekli...

Pat – Nadam se...

Max – Ja nisam rekao baš ništa.

Pat – Ovo je noćna mora...

Max – Mislite da nas čuju?

Dom – Mislim da su ovde baš zbog toga.

Max – Da bi nas slušali?

Pat – Da bi nas posmatrali, svakako. Pošto smo pod nadzorom. Da vide kako će se bolest razvijati...

Max – Zanimljivo... A mi njih ne čujemo.

Dom – Možda zato što ćute.

Pat – Ili su iza stakla.

Max – Stakla...?

Pat – Kao u sobi za ispitivanje, vidite... *(Žmirkajući zbog reflektora koji je zaslepljuju.)* I sa ovim svetlima koja nam bacaju pravo u oči...

Dom – Nikada se nisam našao u sobi za ispitivanje. Barem ne do danas.

Pat – Ali, znate kako to izgleda. Kada ste s „prave strane“, možete videti ljude, a oni vas ne mogu.

Max – Ljude?

Pat – Osumnjičene!

Max – Da, ali ovde ih vidimo.

Dom – Jedno je sigurno, ako se ikada nađem u sobi za ispitivanje, sigurno neću biti s one „prave strane“.

Max – Prava strana...? Koja je to, po vama?

Dom – Prava strana stakla! Ona s koje se vidi, a da se ne bude viđen...

Max – Dakle, po vama, njih će neko ispitivati... a mi smo ovde da ih posmatramo.

Pat – U pravu ste, nema logike. Nismo policajci...

Dom – Ako vi tako kažete...

Pat – Izvinite?

Dom – Delujete kao da se dosta razumete u sobe za ispitivanje...

Pat – Šta želite da kažete?

Dom – Ne znam... Znae sve o virusima, ili gotovo sve... Znae kako izgleda soba za ispitivanje... Nisu vas možda oni poslali?

Pat – Oni? Ne razumem...

Max – Možda ste ubačeni agent. Mislim da gospodin ovde to pokušava da kaže. Špijun, ako vam je draže...

Pat – Mislim da svi polako počinjemo da ludimo. Ovi ljudi su sigurno lekari. Oni su ovde da posmatraju razvoj naše bolesti, a da pritom ne rizikuju da se zaraze.

Max – Hajde da se pravimo da ih nema.

Dom – Eto, tako ćemo... Kao da ih nema. Kao da nismo zamorčići u nekoj laboratoriji, koje posmatra stotinu stručnjaka, dan i noć, da vide koliko će nam trebati da umremo i na koji način...

Sam ulazi, obučen kao i oni.

Sam – Dobar dan...

Pat – Možda nam gospođa može dati neke informacije... Dobar dan, gospođo, da li ste lekar?

Sam – Ja sam informator.

Pat – Informator?

Dom – Nekada su govorili novinar, mislim.

Max – Ah... Dakle, vi ste kao mi.

Sam – Svi ste informatori?

Max – Ne... Mislim, vi ste kao mi... Nemate pojma zašto smo ovde.

Sam – Izvinite, ali nemam nikakvu ideju. Samo što sam izašla iz voza...

Dom – Da, da, znamo već...

Sam – Pa zašto onda pitate?

Max – Ali ništa ne znamo, upravo smo vam to rekli!

Sam – Nema potrebe da se nervirate.

Max – Izvinite, u pravu ste.

Sam – Dakle, sišla sam iz voza i... policajci su me doveli ovde. Nemam nikakve dodatne informacije. Uopšte ne znam zašto su nas zadržali.

Dom – Rekli su vam da je reč o hapšenju?

Sam – Ne, nisu rekli izričito, ali...

Pat – Ja sam čula nešto o karantinu. Ili mi se tako učinilo.

Sam – Možda su pričali o vašim godinama...

Dom – Baš ste nam pomogli...

Sam – Ako su nas stavili u pritvor, sigurno postoji dobar razlog.

Dom – A, sad smo u pritvoru?!

Sam – Izvinite... Mislila sam na „posmatranje“...

Pat malo utiša glas i diskretno pokazuje na publiku.

Pat – Dakle, ni vi ne znate ko su svi ti ljudi koji nas gledaju...?

Sam primeti publiku, ali ne pokazuje iznenađenje.

Sam – Ne...

Max – Dakle, i vi ste bili u tom vozu?

Sam – Vagon 13. Sedište 40. A vi?

Pat – 42.

Max – 41.

Dom – 43.

Sam – Onda smo sedeli jedno pored drugog.

Pat – Ili jedno naspram drugog.

Sam – To bi moglo objasniti kako smo se zarazili od iste osobe... Ali od koga?

Baci sumnjičav pogled na ostale troje. Zajednička zbunjenost.

Pat – Kako izgledamo u ovim uniformama... Imam osećaj da smo u ludnici...

Max – Ali ludilo nije zarazno... Ili jeste?

Sam – Bolje da izbegavamo bilo kakav fizički kontakt.

Dom – Ah, znači imali ste nameru da...?

Pat – Bolje da ne kašljemo jedni na druge. Ili da makar stavimo ruku preko usta.

Dom – Zašto nam onda nisu dali maske? Ako smo zarazni...

Pat – Verovatno smatraju da među nama to nema smisla. Ako smo već svi osuđeni...

Sam – Osuđeni?

Pat – Izvinite, mislila sam „zaraženi“.

Max – Onda nema smisla pokrivati usta kada kašljemo.

Dom – Dakle, možemo i da se dodirujemo, zar ne?

Sam – Možda bi bar trebalo da se predstavimo pre toga. (*Pružila ruku ka Domu.*) Sam.

Nakon kratkog oklevanja, Dom prihvati Saminu ruku.

Dom – Dom.

Isto se ponavlja s ostalima.

Pat – Pat.

Max – Max.

Rukovali su se svi, s blagom nelagodnom. Odjednom, čuje se šum iz zvučnika i glas izvan scene.

Glas – Dobar dan svima. Da li nas čujete?

Momenat neizvesnosti.

Sam – Potvrđujem. Čujemo vas jasno i glasno.

Dom – Pa, recimo... četiri od pet.

Glas – Pre svega, želimo da vam se izvinimo zbog svih ovih neprijatnosti, koje su, nažalost, bile neophodne zbog krize s kojom smo svi suočeni. Morali smo hitno da reagujemo. I nismo imali vremena da vam jasno objasnimo razloge vašeg pritvora... Hoću reći, vašeg zadržavanja u ovom prostoru za izolaciju, kako bismo izbegli bilo kakav kontakt sa spoljnim svetom...

Pat – Možemo li sada konačno saznati tačnu prirodu ove zdravstvene krize?

Glas – To je malo teško objasniti preko zvučnika. Ali ne brinite. Uskoro ćemo doći do vas. U međuvremenu, pobrinućemo se da vam ništa ne nedostaje. Na ulazu se nalazi frižider i ormarići puni hrane, tako da možete jesti kad god poželite. Takođe, postoji vrata koja vode u hodnik s nekoliko soba, od kojih svaka ima svoje kupatilo i mini-bar. Prilično je skromno, ali videćete, imate sve što vam je potrebno...

Dom – Sve što nam je potrebno?

Glas – Čak imamo i stoni fudbal.

Max – Možemo li bar saznati koliko će sve ovo trajati?

Pat – Moj muž i moja deca me čekaju kod kuće. Mislim... pre svega moja deca...

Glas – Budite bez brige. Vaše porodice, poslodavci ili klijenti su obavešteni. Želimo vam ugodan boravak kod nas i do skorog viđenja.

Ponovo se čuje šum iz zvučnika, a zatim – tišina.

Pat – Ugodan boravak...?

Dom – Eto... To je sve... Ostaje nam samo da čutimo i čekamo...

Sam – Neverovatno...

Momenat opšte zapanjenosti.

Pat – Zvaću muža. Barem da ga obavestim. (*Vadi mobilni telefon.*) A možda napolju imaju više informacija... (*Pritisne dugme, a lice joj se ukoči.*) Nemam signal... A vi?

Dom vadi svoj telefon.

Dom – Ni ja.

Sam – Mora da koriste ometač signala...

Max – Ali zašto?

Momenat zbunjenosti.

Pat – Dakle, stvarno smo potpuno odsečeni od sveta...

Dom – Šta da radimo?

Sam – Šta vi mislite da možemo da radimo?

Kratka pauza.

Max – Mogli bismo da jedemo.

Dom – Molim?

Max – Rekli su nam gde je hrana.

Dom – Dakle, zarobljeni smo ovde, ne znamo ni zašto, nemamo nikakav način da komuniciramo sa spoljnim svetom, a jedino što njega zanima je hrana...

Max – Imate bolju ideju?

Dom – Ne...

Max – Onda vi radite šta hoćete, ali ja sam mrtav gladan...

Izlazi. Ostali se pogledaju.

Sam – Iskreno, i ja sam malo gladan...

Izlazi.

Dom – Šta vi mislite o svemu ovome?

Pat – Posle svega... Kakva bi nam korist bila da umremo od gladi?

Izlazi. Nakon kratkog oklevanja, Dom je prati.

Mrak.

Čin 2

Svetlo se ponovo pali na sceni. Dom i Pat nervozno šetaju tamo-amo, poput lavova u kavezu. Max ih posmatra ravnodušno, dok jede parče pice.

Pat – Zar nas nije bilo četvoro malopre?

Dom – Jeste...

Pat – Četvrta osoba je nestala...

Dom – Kako se zvala, ono...?

Max – Kim.

Pat – Kim?

Dom – Sam, mislim.

Max – Da, Sam...

Dom – Šta su joj, dođavola, uradili?

Max – Možda su je pustili.

Pat – Oslobodili su je? A zašto ne i nas?

Dom – Ili je mrtva...

Pat – Mrtva? Mislite... od te bolesti?

Dom – Ne znam. (*Obraća se Maxu.*) Šta vi mislite?

Max – Da, možda je mrtva.

Pat – Ne izgleda da vam je to pokvarilo apetit...

Kratka pauza.

Dom – Koliko smo već ovde?

Pat – Rekla bih... nedelju dana, zar ne?

Max – Tačno sedam dana.

Pat – Eto, to sam i rekla... Nedelju dana. Imam osećaj da ludim.

Dom – I ja.

Pat – Još ne za ludnicu, ali zatvoreni smo već.

Max – U svakom slučaju, rekli su nam da ostanemo ovde.

Dom – „Rekli su“? Ko su „oni“?

Max – Vlasti. Mislim, zdravstvene vlasti. Rekli su to preko zvučnika. Niste čuli?

Pat – To je samo anoniman glas iz zvučnika...

Dom – Istina, šta mi uopšte znamo? Možda su nas oteli...

Max – Policajci?

Pat – Možda lažni policajci. Bili su pod maskama...

Max – Zašto bi nas oteli?

Dom – Da traže otkup? Ja nemam nikakvu porodicu... Pretpostavljam da ni vi niste milijarderi.

Pat – Imam samo svoj stan, koji i dalje pripada banci dok ne otplatim kredit u narednih pedeset godina. Sumnjam da bi moja banka platila otkup da me oslobode... samo da bih mogla nastaviti da vraćam kredit.

Dom – A niko nam nije ni tražio otkup.

Max – Koliko ja znam, nisu.

Dom – Naši otmičari su shvatili da nismo dobra „roba“ i jednostavno su nestali. Samo su zaboravili da nas puste...

Pat – Ili smo taoci. Taoci se često drže dugo. Nekada i godinama...

Max – Taoci?

Pat – Zašto da ne? Možda su postavili zahteve i prete da će nas ubiti ako vlasti ne pristanu na njihove uslove.

Max – Onda smo u ozbiljnom problemu...

Dom – Mi?

Max – Ne, mislim... svi mi. U velikom smo problemu. Davno su vlasti prestale da popuštaju pred terorističkim ucenama. Čak i kada su životi talaca ugroženi.

Kratka pauza.

Pat – Mislim da počinjemo da buncamo... Ne, to je samo običan karantin i to je to.

Dom – Mislite?

Pat – To je ono u šta više volim da verujem. Da ne poludim...

Max – U pravu ste. Ne treba gledati sve crno.

Pat – Najvažnije je da niko nije bolestan... Ako je ovo stvarno karantin, na kraju će nas pustiti napolje...

Max – Od čega smo uopšte mogli da se zarazimo?

Dom – Zanimljivo, rekli ste „od čega“, a ne „kojom bolešću“.

Pat – Čime drugim bismo mogli biti zaraženi, osim nekom bolešću?

Max – Ne znam... Samo sam rekao... Šta vi mislite?

Dom – Ništa. Ništa ne mislim. A i da mislim, ne bih to rekao vama.

Pat se okreće ka publici.

Pat – A oni su još uvek ovde...

Max – Možda ni oni ne mogu da odu.

Pat – Drže ih kao taoce, isto kao i nas?

Dom – Ako su slobodni da odu, zaista se pitam zašto to nisu već učinili.

Max – Da... Jer, ruku na srce, ovde se ne dešava ništa posebno zanimljivo.

Pat – Kao da smo u rijaliti programu... Čak ćemo i mi na kraju početi da se dosađujemo...

Doktorica Kim ulazi iza njih. Igra je ista glumica koja je ranije igrala Sam. Sada nosi crno Mao odelo i osmeh TV voditeljke.

Kim – Dragi prijatelji, dobar dan!

Troje ostalih se okreću, iznenađeni.

Pat – Ne nosi istu bolničku haljinu kao mi. Mora da je lekar.

Dom – Čudno, njeno lice mi je poznato...

Pat – I meni... Imam osećaj da sam je već negde videla.

Max – Možda će nam konačno objasniti zašto smo ovde...

Dom – Napokon!

Pat – Dobar dan, doktorica. Dakle, puštate nas na slobodu?

Kim – Ne baš još...

Dom – Možete li nam prvo reći ko ste vi i zašto smo ovde?

Kim – Ja sam... vaš reformator.

Pat – Reformator?

Kim – Ovde sam da vas dovedem u red.

Pat – Mislim da su to nekada zvali inkvizitor.

Dom – A sutra će to zvati iskupljivač.

Pat – Ali vi ste lekar?

Kim – U svakom slučaju, ja sam doktor... Ja sam doktorica Kim. I ovde sam da vas izlečim.

Dom – Da nas izlečite?

Kim – Recimo... da vas vratim na pravi put. Put ozdravljenja...

Pat – I kako planirate da to izvedete?

Kim – Tako što ćemo vas reformatirati. Ako je to još uvek moguće...

Pat – Dakle, nemate vakcinu.

Max – E, to baš uliva poverenje...

Pat – Ali zašto nas uopšte držite ovde? Mislim da je krajnje vreme da nam to kažete.

Kim – Bili ste u kontaktu s nekim opasnim.

Max – Mislite... s nekim ko nosi opasan virus?

Kim – Da, na neki način. Čekamo da vidimo da li ste i vi zaraženi...

Dom – Ali nismo dobili nikakav tretman!

Kim – Ne postoji nikakav tretman.

Dom – Mislite... nikakav medicinski tretman?

Pat – Ali nemamo nikakve simptome!

Kim – To je oboljenje čiji period inkubacije može biti veoma dug.

Dom – I ako stvarno nosimo taj virus, šta ćete onda uraditi s nama?

Kim – Čekamo instrukcije po tom pitanju.

Dom – Imam osećaj da pričam s robotom kome je hard disk oštećen. Jeste li sigurni da vi nemate virus?

Pat – Ono što je sigurno, to je da smo ovde zatvoreni već nedelju dana, bez ikakvog kontakta s porodicama...

Dom – Čak ni preko telefona!

Pat – Signal je blokiran. Virus se ne prenose telefonom, zar ne?

Kim – Zavisi koji...

Pat pokazuje na publiku.

Pat – A ko su svi ti ljudi koji nas posmatraju?

Kim – I oni su zamorčiči.

Pat – I oni? Dakle, mi smo zapravo zamorčiči.

Kim – Želimo da vidimo kako će reagovati nakon produženog kontakta sa osobama koje su ozbiljno pogođene, poput vas.

Dom – Ali mi nemamo nikakav kontakt s njima!

Kim – Da, ali oni vas čuju. I vide vas.

Max – Imam osećaj da sam hrčak u laboratoriji.

Pat – Da bar imamo točak da malo vežbamo.

Kim – Ovo nije igra, verujte mi.

Pat – Ali šta je, zaboga, taj virus?

Kim – U stvari... to nije baš virus.

Max – A šta je onda?

Kim – Pre nešto što se prenosi slušnim ili vizuelnim putem. Ili oboje. Na neki način, imitacijom.

Dom – Ah, pa sad mi je sve mnogo jasnije.

Kim – Neko u vagonu 13 je pred vama pokazao neprihvatljivo, devijantno, i samim tim opasno ponašanje.

Pat – Kakvo tačno ponašanje?

Kim – Stvarno se ne sećate?

Pat – Ne.

Kim – Niko od vas?

Dom – Ne.

Kim – Videćemo. Zatvoreni ste ovde kako bismo proverili da li ste zarazni.

Pat – Zarazni? Ali rekli ste da ovo nije virus!

Kim – Da proverimo da li ste u iskušenju da ponovite taj opasni obrazac ponašanja. I tako zarazite druge ljude.

Pat – I koliko dugo ćete nas još zadržavati ovde dok ne budete sigurni da nismo... zarazni?

Kim – Čekamo instrukcije o tome. Za sada, pokušajte da se setite.

Max – Setimo se čega?

Kim – Onoga što ste videli i čuli u vagonu 13. Ostavljam vas da još malo razmislite...

Pat – Ali, zaboga...

Kim – To bi bilo sve za danas. Dragi prijatelji, uskoro se ponovo vidimo. U međuvremenu, ako vam bilo šta zatreba, slobodno nam javite.

Pat – Da vam javimo? Kako? Zaključani smo ovde i nemamo nikakav način da komuniciramo s spoljnim svetom! Ili makar sa room service-om...

Kim – Ne brinite... Tražite i dobićete. Tražite i naći ćete...

Dom – Kucajte i otvoriće vam se?

Kim odlazi.

Pat – Setiti se...

Max – Da li se vi nečega sećate?

Dom – Ne... A vi?

Pat – Ni ja...

Dom – A i kad bismo se nečega setili, niko to ne bi rekao, zar ne?

Max – A zašto?

Pat (*pokazuje publiku*) – Podsećam vas da nas slušaju...

Dom – To nećemo zaboraviti, sigurno.

Max – Kad znaš da te slušaju... to te sprečava da se ponašaš devijantno, zar ne?

Dom – A šta je to „devijantno ponašanje“?

Pat – Devijantno u odnosu na šta?

Max – E, to... ne znamo.

Pat – Više ne znamo.

Dom – Sigurno smo to nekada znali... ali smo zaboravili.

Kratka pauza.

Max – Sve ovo me je baš ogladnelo. Vas ne?

Max izlazi.

Pat – On stvarno misli samo na hranu...

Dom – Pitam se da li taj kreten nije ovde da nas špijunira.

Pat – Pa već smo pod nadzorom, zar ne?

Dom – Recimo da nas nadgleda iznutra.

Pat – Špijun? To bi mogao biti bilo ko od nas.

Dom – Da... Zašto ne ja?

Pat – Ne mislim da ste vi jedan od njih.

Dom – Možda ste vi ta špijunka. I pokušavate da me naterate da progovorim.

Pat – Ako je tako, ne ide mi baš najbolje. Ne govorite ništa.

Dom – Oprezan sam, to je sve...

Pat – Onda ću ja govoriti.

Dom – Kako hoćete.

Pat – Rekla sam da se ničega ne sećam, ali... to nije sasvim tačno.

Dom – Stvarno?

Pat – Sećam se nečega.

Dom – Slušam vas... (*Pokazujući publiku.*) Svi vas slušamo...

Pat – Sećam se para koji je sedeo pored nas u tom vozu.

Dom – Ah, da...?

Pat – Muškarac je pričao ženi neku priču.

Dom – Priču?

Pat – Priču za ludake.

Dom – Baš bih voleo da je čujem.

Pat – Ludak pronade ogledalo. Pogleda se u njemu, vidi svoje lice i uzvikne: „Ova budala mi je odnekud poznata...“ Drugi uzima ogledalo, gleda se i odgovara: „Naravno da ti je poznata, ta budala sam ja!“

Dom – I vi mislite da je to priča za ludake?

Pat – U svakom slučaju, samo ludak može ispričati tako besmisleni priču. To su nas uvek učili, zar ne?

Dom – Da...

Pat – I ovu priču ste već znali, pre nego što sam vam je ispričala...

Dom – Možda.

Pat – Čuli ste je isto kao i ja, u tom vagonu.

Dom – Recimo da jeste. I?

Pat – Lice te žene se izobličilo... Cela joj se figura grčila u spazmima. Otvorila je usta i iz nje je izašao nekakav isprekidan zvuk.

Dom – Zvuk? Kakav zvuk?

Pat – Ha, ha, ha!

Dom – Ha, ha, ha...?

Pat – Ha, ha, ha!

Počinje da se smeje histerično.

Dom – Tiše, molim vas... I posle?

Pat – Nije delovala kao da pati. On ju je pogledao... i počeo da ima iste simptome.

Dom – Dakle, jeste zarazno. I onda?

Pat – Došla je policija i odvela ih oboje.

Dom – Razumem...

Pat – Naravno da razumete. Bili ste tamo, isto kao i ja.

Dom – Ne sećam se...

Pat – Nisam špijunka. Možete mi verovati.

Kratka pauza. Dom je povuče u pozadinu scene, dalje od publike.

Dom – To se zove smeh.

Pat – Molim?

Dom – Ta zarazna bolest čije ste simptome upravo opisali. To se zove smeh.

Pat – Smeh? Šta je to?

Dom – Bolest koju su zdravstvene vlasti skoro iskorenile. Skoro, ali ne sasvim, očigledno.

Pat – Ali kakva je to bolest?

Dom – Veoma stara pojava. Stara koliko i čovečanstvo. Simptomi su relativno blagi, ali navode ljude na nepredvidivo, haotično ponašanje. Devijantno, kako oni kažu...

Pat – Ali upravo sam vam ispričala istu priču, a vi se niste smejali.

Dom – Drugi put nikada nije smešno kao prvi. A i zaboravili smo kako se smeje. Više ne znamo šta je smešno.

Pat – Smešno?

Dom – Smešno. Ili komično. Nešto što izaziva smeh. Više ne znamo da se smejemo.

Pat – A vi? Da li se ikada... smejete?

Dom – Tajno, mislite? Jer inače... Videli ste šta se desi onima koje uhvate da se smeju.

Pat – I?

Približava joj se i tiho joj šapuće.

Dom – Pripadnik sam jedne grupe.

Pat – Terorističke grupe?

Dom – Da, ako hoćete. Održavamo tajne sastanke. Pričamo viceve i smejemo se. Ili bar pokušavamo...

Pat – Priče za ludake?

Dom – Treba li biti lud da bi se ismevale vlasti? Ili čak Vrhovni Vođa...

Pat – Ali kritikovati vlasti je zabranjeno, zar ne? A ismevati Vrhovnog Vođu... to je svetogrđe.

Dom – Nekada je svetogrđe bilo dozvoljeno.

Pat – Kako sve to znate?

Dom – Pronašli smo knjige.

Pat – Knjige?

Dom – I novine, takođe.

Pat – Šta je to?

Dom – Kao tableti, ali slova su štampana crnom tintom na papiru.

Pat – Kao na pakovanjima?

Dom – I pošto nisu povezani na mrežu, nemoguće ih je kontrolisati.

Pat – I naravno, zabranjeni su.

Dom – Nekada nisu bili... To je bilo drugo vreme.

Pat – Ne sećam se toga.

Dom – Vreme koje su svi zaboravili. Vlasti su se pobrinule za to. Spaljujući sve knjige, između ostalog.

Pat – Smeh...

Dom – Kažu da je to bila osobina koja je razlikovala čoveka od društvenih životinja poput pčela, mrava ili termita...

Pat – Ostala nam je inteligencija.

Dom – Ali koliko još dugo... Profesori su postali predavači. Političari reformatori. Informatičari su postali administratori, i već skoro računari...

Max se vraća. Oboje prekidaju razgovor i pokušavaju da izgledaju nezainteresovano.

Pat – Jeste lepo jeli?

Dom – Bilo je dobro?

Max – Odlično.

Pat – Šta je bilo danas?

Max – Pica.

Dom – Opet?

Pat – Koliko još dugo misle da nas drže zatvorene ovde, hraneći nas picama?

Max – Meni se sviđaju pice.

Dom – A šta ako pobegnemo?

Max – Pobeći? Ali to je zabranjeno, zar ne?

Dom – Naravno... Šalim se.

Max – Naravno da je zabranjeno. A i rizikovali bismo da zarazimo druge napolju.

Dom – Publiku, na primer. Ne deluju baš kao da se mnogo smeju, ali...

Max – A i ionako bi nas brzo pronašli...

Dom – Dobro... Onda šta radimo?

Pat – Ima li još pice?

Max – Puna zamrzivač. Samo je treba podgrejati u mikrotalasnoj.

Dom – Idem s vama.

Dom i Pat izlaze. Kim se vraća.

Kim – I, jeste uspeli da izvučete neke informacije iz njih?

Max – Ništa... Počinjem da se pitam da li sam dobar informator...

Kim – Da, i ja... Dobro... Ali sigurno imate neko mišljenje?

Max – Šta?

Kim – Šta mislite o njima?

Max – Ništa. Oduvek ste mi govorili da previše razmišljam, Šefe. A da to može biti opasno...

Kim – U svakom slučaju, već imamo dosije o njima.

Max – A o meni? Imate i moj dosije?

Kim – Naravno! Štaviše, vi ste ga i napisali, nakon što ste sami sebe prijavili policiji da biste dobili nagradu. Ne sećate se?

Max – Sećam se... To mi je donelo deset godina internacije, da me „vrate na pravi put“, kako vi kažete.

Kim – Da su svi kao vi, imali bismo mnogo manje problema, verujte mi.

Max – Jeste li sigurni da su ti ljudi opasni, Šefe?

Kim – Zar još uvek sumnjate?

Max – Ne, naravno...

Kim – Pošto ste nesposobni da izvučete bilo kakve informacije, napišite mi novi izveštaj – o sebi. Napravite spisak svih svojih devijantnih misli. Hoću ga na mom stolu sutra ujutro.

Max – Razumem, Šefe.

Max pogleda oko sebe, a zatim prema publici.

Kim – O čemu sada razmišljate?

Max – Ni o čemu, kunem se.

Kim – Vidim da vam nešto prolazi kroz glavu! Dakle?

Max – Pitao sam se... Šta je ovo mesto?

Kim – Napušteno pozorište.

Max – Pozorište?

Kim – Mesto gde su se ljudi nekada okupljali da bi se zajedno smejali.

Max – Da bi se smejali?

Kim – U ono vreme bilo je legalno. Mogli ste se rugati svemu. Čak i vlastima.

Max – Čak i Vrhovnom Vođi?

Kim – Čak i sami sebi.

Max – Dobro da je to vreme zauvek prošlo.

Kim – Da... Nemojte mi reći da opet razmišljate o nečemu...

Max – Idem da napišem izveštaj.

Max izlazi. Kim se okreće ka publici.

Kim – A vi, kako ste? Nema zabrinjavajućih simptoma? Nema nepredviđenih napada smeha? Dobro... Ako se budete lepo ponašali, pustićemo vas kasnije...

Kim izlazi. Dom i Pat se vraćaju.

Dom – Mislite da je on taj?

Pat – Ko?

Dom – Sam! Mislite da je on špijun?

Pat – Dakle, više ne mislite da bih to mogla biti ja?

Dom – Ne.

Kratka pauza.

Pat – Taj par... Vi ga se jako dobro sećate.

Dom – Koji par?

Pat – Muškarac koji priča priču ženi, i oni se zajedno smeju.

Dom – I zašto mislite da ga se sećam?

Pat – Zato što smo taj par bili mi.

Dom – Možda... (*Kratka pauza.*) Nikada pre toga niste se smejali?

Pat – Ne. Nisam znala šta mi se dešava. Bilo je kao... Kao da više ništa nisam mogla da kontrolišem... Pomalo me bilo sramota.

Dom – Razumem. Uvek je tako prvi put.

Pat – A vi? Jeste li se smejali s drugim ženama pre mene?

Dom – Da. I s drugim ženama. I s drugim muškarcima. Ponekad u grupi.

Pat – U grupi...?

Dom – I, da li vam se svidelo?

Pat – Ja... Ne znam...

Dom – Svidelo vam se.

Pat – Da...

Dom – Videćete, posle ne možete prestati.

Pat – Upravo to me i plaši. I zato su nas zatvorili ovde, zar ne?

Dom – Da... Ona druga dvojica, preko puta nas, morali su biti policajci.

Pat – Oni su nas doveli ovde. Bili su pod maskama, ali prepoznala sam im glasove.

Dom – Dakle, znali ste.

Pat – Da. Ali zašto ih dvoje ljudi koji se smeju toliko zabrinjava?

Dom – Smeh ima razoran efekat, oni to znaju.

Pat – Razoran? Mislite da je opasan po zdravlje?

Dom – Po zdravlje, ne. Naprotiv, čak je dobar. Ali za njih, smeh je opasan.

Pat – I zašto?

Dom – Kad čovek počne da se smeje svemu, postaje mnogo manje naivan, a samim tim i mnogo manje poslušan. Smeh je subverzivan...

Pat – I šta će uraditi s nama?

Dom – Ne znam. Plašimo ih.

Pat – Plašimo?

Dom – Boje se da je smeh zarazan. Da bi ta epidemija mogla da sruši ceo sistem. I njih s njim...

Pat – Mislite da bi mogli da nas ubiju?

Dom – Sigurno su već razmatrali tu mogućnost. Ali ne mogu ubiti sve...

Pat – Onda, šta radimo?

Dom – Hoćete da vam ispričam još jednu?

Pat – Još jedan vic?

Dom – Ako već moramo umreti, bolje je umreti od smeha...

Pat – Samo da vas upozorim, ja sam udata.

Dom – Ne brinite, smeh nije baš prevara.

Pat – Slušam vas...

Dom – Dakle, priča ide ovako...

Pat – Ne ostajmo ovde, mislim da nas prisluškuju...

Dom – U pravu ste... Bolje idemo u moju sobu...

Izlaze. Kim i Max se vraćaju.

Max – Izvolite, šefe, moj izveštaj.

Kim – Nije baš obiman... Jeste sigurni da ništa niste zaboravili?

Max – Apsolutno siguran, šefe.

Kim – Gde su oni? Nadam se da nisu pobjegli...

Max – Sigurno su u svojim sobama.

Čuje se glasan smeh Doma i Pat.

Kim – Sad bar znamo na čemu smo.

Max – Da... Definitivno su se zarazili virusom.

Slušaju ih ponovo kako se smeju, pomalo zbunjeni i uznemireni.

Kim – Jeste li se vi ikada smejali?

Max – Ne, a vi?

Kim – Izgleda bolno, zar ne?

Max – Ne znam, rekao sam vam da se nikada nisam smejaio. Pokušavate opet da me namamite u zamku?

Novi talas smeha u pozadini.

Kim – Ovog puta nemamo izbora. Moramo obavestiti Vlast...

Mrak.

Čin 3

Kim stoji, i dalje u crnom Mao odelu. Dom, Pat i Max sede. Dom i Pat još uvek nose svoje plave, roze ili zelene bolničke bluže, dok Max sada nosi belu, nalik na onu koju nose bolničari.

Kim – Dragi prijatelji, najpre vam hvala što ste se odazvali našem pozivu.

Pat – Kao da smo imali izbora...

Dom – Mi smo zarobljenici!

Kim pročisti grlo i nastavi kao da ništa nije bilo.

Kim – Dakle, okupila sam vas ovde radi grupne terapije.

Pat – Mislite, radi ispitivanja...

Kim – Znamo da su dvoje od vas imali napad smeha otkako su ovde. Što znači da je jedan od vas već bio zaražen pre ove karantine. A da je drugi uhvatio virus u kontaktu s njim.

Dom – Ako to već znate, zašto onda ova farsa od istrage?

Kim – Očekujemo da se krivci sami prijave. To je deo terapije...

Max – Mi? Smejali se? Ali mi ni ne znamo šta to znači. Zar ne, prijatelji?

Pat – U redu, nema potrebe za tim... Jasno je da ste špijun.

Max – Ali kunem vam se da...

Dom – I to veoma loš špijun.

Max – Dobro, u redu, možda sam ubačen, ali nisam špijun. Špijuni su oni s one druge strane. Mi smo s dobre strane, zar ne, Šefe?

Kim – Gospodin nije špijun. On je informator.

Dom – A vi? Šta ste vi tačno?

Kim – Ja sam vaš re-formator.

Dom – Re-formator?

Kim – Da, moj zadatak je da vas dovedem u red...

Dom – To nije izvorno značenje te reči.

Kim – Pogledajte u rečnik, pa ćete videti!

Dom – Vi ste taj rečnik u potpunosti prepravili. Ali pronašao sam primerak stare enciklopedije i znam šta su sve te reči nekada značile.

Kim – Na vlastima je sada da definišu značenje svake reči, vodeći računa isključivo o dobru nacije.

Dom – Prepravili ste sve, čak i Bibliju! Zamenili ste Boga Vrhovnim Vođom! I spalili ste sve knjige da ne ostane nikakav trag prošlosti!

Kim – Očigledno ne sve, budući da ste izgleda uspeli da pročitate neke.

Dom – Sve što danas možemo da pročitate je na ekranu, putem mreže koju vi u potpunosti kontrolišete.

Pat – Dakle, želite da nas reformatirate... Obrisati hard disk i ponovo instalirati operativni sistem, zar ne?

Dom – I instalirati antivirus, verovatno...

Kim – Smeh je vrlo zarazan. Kada se neko jednom nasmeje, uvek će imati potrebu da to ponovi.

Pat – Dakle, po vama je smeh neka vrsta droge?

Dom – Blage droge, u svakom slučaju.

Kim – Zavist prema smehu je kao zavisnost od alkohola. Nikada se od toga ne izlečiš u potpunosti. Možeš se uzdržavati od smeha. Ali iskušenje će uvek biti prisutno.

Max – Alkoholičar jednom, alkoholičar zauvek.

Kim – Vi znate o čemu govorite. Poslali su vas na desetogodišnje lečenje. U tajnosti ste pili alkohol. I sami ste sebe prijavili policiji.

Max – Sada više ne pijem.

Dom – Ali zato jede kao da mu život zavisi od toga...

Max – Dakle, ova terapija je kao sastanak anonimnih alkoholičara?

Kim – Baš tako... Sastanak anonimnih smehača.

Pat – Čiji je cilj da otkrije one koji se smeju u tajnosti.

Kim – Tačno.

Dom – I kako planirate to da izvedete?

Kim – Ispričaću vam priču. Navodno, duhovitu priču. Videćemo ko će se nasmejati.

Pat – Znači, test za detekciju zaraze, ukratko.

Dom – Zanimljivo, ali koja god priča da bude, sumnjam da ćete nas nasmejati.

Kim – I zašto to?

Dom – Jer da biste se smejali, morate biti među ljudima koji su voljni da se smeju, u dobrom društvu.

Pat – Dakle, ako neko ovde pukne od smeha, ide u kamp za prevaspitavanje.

Dom – Ili još gore, biće pogubljen.

Kim – Kako ste pogodili?

Pat – Već umirem od smeha...

Kim – U redu, ispričaću vam ipak tu priču.

Max – Slušamo vas, Šefe.

Kim – Ludak pronade ogledalo. Pogleda se u njemu, vidi svoje lice i uzvikne: „Ova budala mi je odnekud poznata.“ Drugi uzima ogledalo, gleda se i odgovara: „Naravno da ti je poznata, ta budala sam ja!“

Max – To je potpuno besmisleno.

Kim – Baš u tome i jeste štos, zar ne? Bar tako kažu.

Dom – Zavisi kako se priča.

Pat – I pre svega ko je priča.

Kim – Mislite?

Pat – Kada znate da ćete biti pogubljeni ako se nasmejete, to baš i ne pomaže.

Kim – Stvarno mislite tako?

Pat – Naravno da ne.

Kim – Shvatam šta hoćete da kažete... Onda, hajde da kažemo... Ko se prvi nasmeje, dobija udarac po prstima! Ko hoće da igra sa mnom?

Svi ćute.

Max – Ja hoću, Šefe.

Kim – Dobro... Ako se nasmeješ, gubiš...

Svako uzima čašu vode i pije, zadržavajući tečnost u ustima. Zatim se uzajamno hvataju za bradu. Ostaju nepomični i tihi dugo vremena, gledajući se ozbiljno u oči. Ostali ih posmatraju zbunjeno. Malo po malo, Max počinje da se smeši, a zatim naglo prasne u smeh, prskajući pri tom vodu iz usta u lice onome ispred sebe. Kako je smeh zarazan, svi ostali takođe počinju da se smeju.

Kim – Dakle, svi ste zaraženi...

Dom – On je jedan od naših, počeo je da se smeje kao i mi...

Kim (*obraćajući se Maxu*) – Dobro, sad ste vi zaista u karantinu.

Max pokušava da se uozbilji.

Max – Razumem, Šefe.

Ali Max ne može da se zaustavi i nastavlja da se smeje.

Kim – Vama je ovo smešno?

Max – Ma, ne! Mislim, da... ali...

Dom – Vidite da i vi možete biti smešni, kad hoćete. Odnosno, kad nećete...

Svi nastavljaju da se smeju na pomalo histeričan način. Kim deluje vrlo uznemireno, čak i uplašeno tim smehom.

Kim – Naređujem vam da prestanete da se smejete!

Ali ostali, uhvaćeni u nalet smeha, ne mogu da se zaustave. Kim se hvata za uši i brzo izlazi. Dom, Pat i Max postepeno prestaju da se smeju.

Dom – I, kakav je osećaj?

Max – Smejati se? Ne znam... Mislio sam da boli. Ali zapravo, prilično je prijatno.

Pat – Veoma prijatno...

Max – U svakom slučaju, olakšava...

Dom – I pomisliti da smo nekada imali pravo da se smejemo u javnosti...

Pat – Kako smo dospeli dovede?

Dom – Počelo je odavno, ali se uvodilo postepeno. Prvo su zabranili smeh o određenim temama. O religiji, pre svega...

Max – I o vlastima, naravno.

Dom – Onda su od Vrhovnog Vođe napravili novog Boga, i svaka kritika postala je bogohuljenje.

Max – Alkohol je takođe zabranjen, jer kada si pijan, lakše se smeješ.

Dom – Vlast je uspostavila listu tema o kojima se još uvek smeš bilo šaliti. Kako su godine prolazile, ta lista je postajala sve kraća.

Max – Na kraju su odlučili da je najlakše jednostavno zabraniti smeh.

Dom – I tako smo, korak po korak, od toga da nije bilo dozvoljeno smejati se svemu, stigli do toga da nije bilo dozvoljeno smejati se ničemu.

Max – Na kraju, čak ni sebi više nismo smeli da se smejemo...

Dom – Čak ni siromašni nisu smeli da se smeju sopstvenoj nesreći.

Pat – Ali kako su naterali ljude da poštuju tu zabranu?

Dom – Vlasti su smeh proglasile mentalnom bolešću. Oni koji bi bili uhvaćeni da se smeju, odmah su internirani.

Max – I naravno, ukinuli su sve što je moglo podstaći smeh.

Dom – Zabranjene su novine, pozorišta su zatvorena, autocenzura je postala opšte pravilo...

Max – Klovnovi, komičari i glumci smatrani su opasnim teroristima.

Dom – Smeh je tretiran kao guba nekada. Ljudi su bivali zazidani u svojim domovima ako bi ih neko čuo kako se smeju.

Max – Celokupno stanovništvo bilo je primorano da nosi maske.

Dom – Pod izgovorom zaštite od virusa. U stvarnosti, to je bilo da se ni na jednom licu ne vidi ni osmeh. Te maske su postale brnjice.

Max – Kao u nekim religijama, nekada.

Dom – Pre nego što je Vlast postala jedina i apsolutna religija.

Max – Malo po malo, niko više nije čuo smeh.

Dom – Zabrana smeha, naravno, značila je i zabranu kritike i protesta.

Max – Nema više socijalnih sukoba, nema više političkih debata, dakle ni izbora.

Dom – Kao što je već bio slučaj u mnogim sekularnim ili verskim diktaturama.

Max – Vlasti su mislile da su ovu bolest zauvek iskorenile. Ali u poslednje vreme, pojavili su se sporadični slučajevi. Vi ste među njima.

Pat – Šta će sada da rade s nama? Ubiti nas?

Max – Pre nego što vas eliminišu, pošto vas smatraju nepopravljivim smehačima, hteli su da vas iskoriste za eksperimente.

Pat – Eksperimente?

Max – Da prouče reakciju publike na vaš kontakt, da posmatraju kako se bolest širi i da vide kakvu pustoš može izazvati smeh u zdravoj populaciji.

Pat gleda u publiku.

Pat – Dakle, mi smo trebali da ih nasmejemo?

Dom – Znamo samo nekoliko loših viceva...

Pat – Moraćemo ponovo da naučimo kako da se smejemo i kako da nasmejemo druge.

Kratka pauza.

Max – Ali šta će biti ako nas Vrhovni Vođa napusti?

Dom – To neće biti kraj sveta. Pre bi bio novi početak. Predavači će ponovo postati profesori. Reformatori će ponovo postati političari...

Max – A informatori poput mene? Ja ne znam ništa da radim! Šta ću ja da postanem?

Dom – Ako ništa ne znate da radite, uvek možete postati glumac.

Mrak.

Čin 4

Pat nervozno šeta tamo-amo. Prilazi publici.

Pat – Ne brinite, uskoro ćemo i vas osloboditi. Barem se nadam...

Dom ulazi.

Dom – Dakle, ima li novosti?

Pat – Još uvek ništa. Čini mi se da sam napolju čula neku pometnju. Ali zvuk je prigušen.

Dom – Pozorišta su uvek bila dobro zvučno izolovana.

Pat – Gde je nestao špijun?

Dom – Završava poslednje pice...

Pat – Još uvek smo zatvoreni ovde, odsečeni od sveta. Danima nemamo nikakvih vesti spolja.

Dom – Kad više ne bude ničega u zamrzivaču, umrećemo od gladi. A mi smo mislili da ćemo umreti od smeha...

Pat – Mislite da ćemo odavde izaći živi?

Dom – Zar već nismo bili mrtvi i pre ove karantine...?

Pat – U pravu ste. Jedina prava bolest od koje bolujemo već dugo je depresija.

Dom – A smeh je, čini se, njen jedini lek.

Max se vraća.

Max – Čujem neke čudne zvuke napolju... Vi ne?

Dom – Ne...

Sva trojica naprežu uši.

Pat – Ah, da, možda... Dolazi iz velike daljine...

Dom – Zvuči kao... eksplozije, zar ne?

Max – Eksplozije? Eksplozije smeha, možda.

Kim se vraća, izgleda iscrpljeno, sa neurednom odećom. U rukama drži znak zabrane smeha: na papiru pričvršćenom za okrugli crveni okvir nalazi se emotikon sa širokim osmehom, precrtan crvenom crtom.

Max – Ne izgledate baš dobro, Šefe. Šta vam se dogodilo?

Kim – Situacija se promenila...

Max – I ne na bolje, čini se.

Kim – Zavisi za koga.

Max – Epidemija se širi?

Kim – Nažalost, sada je već pandemija na globalnom nivou. Kriza smeha je potpuno izmakla kontroli. Opšti napad smeha. Izveštaji o eksplozijama smeha stižu iz svih delova grada.

Max – Toliko je ozbiljno?

Kim – Na svakom uglu odjekuju gromoglasni smehovi. Policija je potpuno nemoćna. Još gore – mnogi policajci su već umrli od smeha... Smeju se dok im se vilice ne ukoče! Smeju se dok im se ne rasprsnu rebra! Pucaju od smeha! Padaju od smeha! Smeju se kao sumanuti! Valjaju se po zemlji kao klovnovi! Piške od smeha! Rone suze od smeha!

Max – Aha, znači može se i plakati od smeha?

Kim – Znae za izreku „Što više ludaka, to više smeha“?

Max – Ne.

Kim – Pa, mogu vam reći da je ceo svet poludeo!

Dom – Dakle, revolucija je počela...

Kim – Celi sistem se urušava. Vlasti su podnele ostavke, a Vrhovni Vođa je napustio zemlju.

Max – Vrhovni Vođa? Ali kuda je otišao?

Kim – Zatražio je politički azil u Vatikanu. Tamo barem ne rizikuje da umre od smeha.

Pat – A šta ćete sada s nama?

Kim – Nema više razloga da vas držimo u karantinu. Slobodni ste.

Dom – Konačno... Jedva čekam da vidim to. Ljudi koji se smeju na ulici, u javnom prevozu, a sutra možda i u bioskopima i pozorištima.

Kim – Meni to uopšte nije smešno.

Pat – Hajde! Dođite i nasmejte se s nama!

Dom – Znae ovu? Priča o jednom ludaku koji je želeo da zabrani smeh celom svetu...

Max – A na kraju se sam ugušio od smeha.

Svi se smeju naglas. Kim najpre pokušava da se odupre, ali onda i ona počinje da se smeje histerično, sve dok se ne sruši u konvulzijama. Pat se naginge nad njom.

Pat – Mrtva je! Dakle, može se zaista umreti od smeha?

Max – To je fenomen koji smo tek nedavno primetili. Vlastodršci umiru na mestu kada su izloženi ogromnom talasu smeha.

Dom – Zato su po svaku cenu želeli da zaustave epidemiju.

Pat (*obraćajući se Maxu*) – Ali vi niste umrli.

Max – Verovatno zato što odavno više nisam verovao u to...

Dom – Već ste bili „vakcinisani“, na neki način. Kao i mi!

Pat – Dakle, sada smo slobodni?

Dom – Slobodni da se ponovo smejemo svemu!

Pat – A mi smo mislili da smo ovde zbog ptičjeg gripa ili Tsingtaovirusa.

Max – Šta ćemo sada?

Dom – Ponovo ćemo naučiti da se smejemo. Ponovo ćemo naučiti da živimo.

Pat – Malo me plaši sve ovo...

Dom – To je normalno. U početku, oslobođeni robovi ne znaju šta da rade sa svojom slobodom.

Max – Mogu li se vratiti alkoholu?

Pat – Naravno! Ali možda vam više neće ni trebati.

Max – Neverovatno! Ali moram priznati, od svega mi se vrti u glavi.

Dom – Da... Mi smo golubovi mrtvog mađioničara.

Max – Šta to znači?

Dom – Rođeni smo iz magije. Ali mađioničar koji nas je stvorio iz ničega više nije ovde. Ne znamo ništa o iluziji koja nas je stvorila, i više ne znamo šta da radimo sa svojim krilima...

Pat – To je lepo rečeno.

Dom – To je poezija.

Pat – Poezija?

Dom – Još jedna stvar koju su zabranili.

Pat – Ima li još takvih stvari?

Dom – Mnogo! Na primer, orgazam. Ne znate ni šta je to?

Pat – Rekla sam vam, ja sam udata...

Dom – Pokazaću vam kasnije, nasamo... Videćete. Orgazam je za ljubav ono što je smeh za inteligenciju, ili što je kihanje za prehladu. Ne leči, ali bar trenutno olakšava.

Kim dolazi svesti.

Pat – Gle, izgleda da ipak nije potpuno mrtva.

Max – Verovatno ni ona više nije baš verovala u to.

Kim – Šta mi se dogodilo?

Pat – Postali ste žrtva napada smeha. Ne brinite, biće vam bolje sada.

Max – A publika? Zaboravili smo na njih.

Dom – Sada kada ponovo možemo da ih zasmejavamo nekažnjeno...

Max – Imamo li pravo na to, Šefe?

Kim – Nalazimo se u pozorištu, na kraju krajeva.

Dom – Onda moramo da izmislimo nove smešne priče.

Kim – Da, jer ona priča o ludacima koji se gledaju u ogledalu... Još uvek mi nije jasna.

Dom – U stvari, to je simbolična priča.

Kim – Simbolična? Šta je to sad?

Dom – Humor je ogledalo. To je ogledalo koje glumci pružaju publici da bi mogla da se smeje sopstvenim manama.

Pat – I svi možemo prepoznati sebe u tom ogledalu.

Dom – Svi. Osim ludaka, koji radije razbiju ogledalo da ne bi videli svoju iskrivljenu sliku u njemu.

Max – Onda, smejmo se!

Dom – To je naša sloboda, i da citiram jednog humoristu iz prošlog veka: „Sloboda se troši samo ako se ne koristi.“

Pat – Smejmo se zajedno, ali smejmo se svemu...

Max – Jer ako danas ne možemo da se smejemo svemu, sutra se nećemo moći smejati ničemu.

Max uzima znak zabrane smeha i nabija ga Kim na glavu. Svi prasnu u gromoglasan smeh, koji se može pojačati unapred snimljenim smehom.

Mrak.

Kraj.

Jean-Pierre Martinez

Jean-Pierre Martinez je francuski dramaturg španskog porekla, čiji je nekonvencionalni put oblikovao njegov jedinstveni umetnički izraz. Njegova bogata akademska pozadina obuhvata diplome iz ekonomije i marketinga (Sciences Po), španske i engleske književnosti (Sorbonne), lingvistike i semiologije (École des Hautes Études en Sciences Sociales) i scenaristike (Conservatoire Européen d'Écriture Audiovisuelle).

Njegova raznovrsna karijera uključuje sviranje bubnjeva u rok bendovima, rad kao semiolog u reklamnoj industriji, pisanje televizijskih scenarija, predavanje francuskog jezika na univerzitetu u Teksasu, kao i vođenje scenarističkih radionica u Parizu. Danas se njegove drame izvode na svih pet kontinenata.

Kao veliki zagovornik nezavisnosti dramskih pisaca, Martinez je doneo hrabru odluku da sve svoje drame besplatno stavi na raspolaganje pozorišnim trupama putem svoje internet stranice. Njegova dela su prevedena na više od dvadeset jezika i stigla su do publike širom sveta, uključujući i one regije gde pozorište služi kao sredstvo društvene promene. Njegove drame sada se izučavaju u školama i na univerzitetima u Francuskoj i inostranstvu, dodatno učvršćujući njegov značaj.

Kroz 114 pozorišnih dela koja je do sada napisao, Jean-Pierre Martinez stvara jedinstven i upečatljiv univerzum. Vešto kombinujući žanrove, njegovo pisanje često porede sa delima kulturnih francuskih komediografa poput Fejdoa i Kurtelina, ali i sa apsurdom Jonaska. Iako ukorenjene u svakodnevnom životu, njegove drame često zalaze u nadrealno i fantastično, oživljene prirodnim i efektivnim dijalozima.

Martinezovo znanje iz oblasti naratologije i scenaristike ogleda se u njegovim promišljenim strukturiranim zapletima, prepunim neočekivanih obrta. Njegova dela često pružaju oštru društvenu kritiku, koristeći karikaturu i parodiju kako bi prikazala likove istovremeno potlačene društvenim normama i krive za njihovo održavanje. Ova dvoznačnost odražava satirični duh Molijera, spajajući britku kritiku sa dubokom humanošću.

Za Jean-Pierrea Martineza pozorište je više od zabave—ono je prostor za razmišljanje i delovanje. Kroz komediju on koristi moćan alat za odbranu univerzalnih vrednosti poput slobode, jednakosti i pravde. Ispod slojeva humora, njegove drame se bave ključnim društvenim pitanjima poput odbrane sekularizma, pretnji demokratiji, porasta populizma, ponovnog jačanja ekstremističkih ideologija i ekoloških izazova sa kojima se suočava čovečanstvo.

Korišćenjem humora i metateatralnosti, Martinez istražuje uloge glumaca, publike i samog pozorišta. Ovaj pristup dodaje dubinu njegovim delima, omogućavajući im da dopru do široke publike, a da pritom zadrže umetničku vrednost. Njegova posvećenost stvaranju promišljenih, ali zabavnih drama, potvrđuje neprolazni značaj pozorišta u savremenom društvu.

Ovaj tekst je zaštićen autorskim pravima. Krivično kršenje autorskih prava biće istraženo i može rezultirati maksimalnom kaznom do 3 godine zatvora i novčanom kaznom od 300.000 evra.

Sve drame Jean-Pierrea Martineza dostupne su za besplatno preuzimanje na njegovim veb stranicama. Međutim, za svako javno izvođenje, bilo da ga izvode profesionalne ili amaterske trupe, neophodna je autorizacija autora.

Da biste stupili u kontakt sa Jean-Pierreom Martinezom i zatražili dozvolu za izvođenje jednog od njegovih dela:

<https://comediatheque.net/>
<https://jeanpierremartinez.net/>

Avinjon – januar 2025
© La Comédiathèque

Drama dostupna za besplatno preuzimanje